

Who Am I? Psychometric properties of the persian version of the sense of self scale (SOSS)

Golnaz MazaheriNejad Fard¹, MohammadAli Mazaheri², Laura Jobson³, Homa Mohammadsadeghi⁴,
Mohsen Dehghani⁵

1. Ph.D Candidate in Psychology, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. E-mail: golnazmazaheri@gmail.com

2. Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. E-mail: mazaheri45@gmail.com

3. Associate Professor, Department of Psychology, School of Psychological Sciences and Turner Institute for Brain and Mental Health, Monash University, Australia.
E-mail: Laura.Jobson@monash.edu

4. Psychiatrist, Central Queensland Hospital and Health Services, Australia. E-mail: hovida@yahoo.com

5. Associate Professor, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. E-mail: m.dehghani@sbu.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 15 June 2024

Received in revised form
10 July 2024

Accepted 20 August 2024

Published Online 21
December 2024

Keywords:

the sense of self scale
(SOSS),
psychometric properties,
self,
personality

ABSTRACT

Background: Considering the importance of the role of the sense of self component in the nature and severity of personality disorders, and the lack of a valid tool for evaluating and measuring the integrity of the sense of self in Iran, there is a greater need than ever to translate and validate the sense of self scale developed and standardized in other countries.

Aims: The purpose of the present study was to translate, validate, and examine the psychometric properties of the Persian version of the Sense of Self Scale.

Methods: In the present study, the research method was classified as research and development in terms of objective and descriptive-survey in terms of the data collection method. The statistical population included all students of the state universities (affiliated with the Ministry of Science) of Tehran in the academic year 2023-2024, among whom 510 individuals were selected as the sample group using the convenience sampling method. The final version of the Sense of Self Scale (Fleury & Ickes, 2007) was distributed online after the process of translation, back-translation, and confirmation of content validity, together with the Depression, Anxiety, Stress Scale (Lovibond & Lovibond, 1995), and Borderline Personality Inventory (Leichsenring, 1999). After collecting the data, SPSS-25 and LISREL-8 software and the exploratory and confirmatory factor analysis methods were used for the statistical analysis.

Results: The results indicated the suitability and superiority of the two-factor model over the one-factor model. Cronbach's alpha coefficient was 0.91 for the first factor and 0.67 for the second factor. Also, the fragile sense of self factor had direct and significant correlations with depression, anxiety, stress, and borderline personality traits. In contrast, the coherent sense of self factor only had direct and significant correlations with depression, anxiety, and stress.

Conclusion: Considering the suitability of the psychometric properties of the Persian version of the Sense of Self Scale, it can be suggested to the experts in the field of psychology to use it for research, diagnostic, and clinical purposes.

Citation: MazaheriNejad Fard, Gh., Mazaheri, M.A., Jobson, L., Mohammadsadeghi, H., & Dehghani, M. (2024). Who Am I? Psychometric properties of the persian version of the sense of self scale (SOSS). *Journal of Psychological Science*, 23(142), 17-31. [10.52547/JPS.23.142.17](https://doi.org/10.52547/JPS.23.142.17)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 142, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.142.17](https://doi.org/10.52547/JPS.23.142.17)

✉ **Corresponding Author:** Golnaz MazaheriNejad Fard, Ph.D Candidate in Psychology, Department of Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

E-mail: golnazmazaheri@gmail.com, Tel: (+98) 9364085141

Extended Abstract

Introduction

Personality encompasses stable patterns of perceptions and thoughts about the environment and oneself exhibited in various social situations and individual positions (Hu et al., 2023). According to the definition of the Fifth Edition of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM5-TR), personality disorder is a persistent pattern of inner experience and behavior that is significantly different from what is expected in the individual's culture. This disorder typically emerges during adolescence and persists over time, causing distress and impairment in functioning (American Psychiatric Association, 2022).

In the psychoanalytic approach to personality and many years before the development of the personality disorder model in DSM-5, Otto Kernberg, one of the prominent theorists in the field of psychoanalysis, had used a more explanatory term under the title of personality organization instead of the term personality disorder in establishing his theoretical model about personality (Kernberg 1975, 1996, Hörz-Sagstetter et al., 2021). Following the theory of personality organization, as revised in the third part of DSM-5, personality disorders are no longer merely a category lacking an explanation for the severity of personality dysfunction. This updated model places greater emphasis on individuals' personality structures and organization (Clark & Watson, 2022). In this alternative model, the two basic dimensions of self and other are emphasized and the core of personality disorder is defined as disturbances in self-functioning and interpersonal functioning. In fact, in this model, "self-functioning" includes the fields of identity and self-management, and "interpersonal functioning" includes the areas of empathy and intimacy (Widiger et al., 2019). It seems that these dimensions align with self-representations and object/other representations in Kernberg's personality organization theory, and the central feature of the psychological structure of individuals with moderate to severe personality disorders is the severity of integration of their sense of self and others which is usually observed in the borderline personality

organization of Kernberg's theory and the borderline personality disorder in DSM-5-TR (Kernberg, 2022). Therefore, in explaining personality disorders, in these mentioned approaches, a weak sense of self is emphasized (Clarkin et al., 2023).

Individuals with a fragile sense of self usually experience emotional-intellectual instability, unsure of their identity, thoughts, and values. They lack confidence in their personality and constantly shift roles to reinforce their self-worth. Kernberg (1975) in describing these people also stated that people with a fragile sense of self have an identity that is like the nature of jelly that takes its shape when it is poured into a container and when a person tries to take it, it easily slips through the hands. Along with the fragility and reactivity that are assumed to characterize a weak sense of self, instability is another problem. People with a weak sense of self also seem to experience sudden and dramatic changes in their opinions, career plans, values, preferences, and choices of friends (Flury & Ickes, 2007).

The four aspects of the fragile sense of self have been mentioned many times in various research in different forms, and each study has emphasized more on one of these dimensions. These four basic dimensions are the lack of understanding of one's personality, interests, and passions, the sudden shifts in feelings, opinions, and values, the tendency to confuse one's feelings, thoughts, or perspectives with those of others, and the feeling that one's very existence is tenuous (Gunderson, 2009). Accordingly, to investigate these four dimensions accurately and comprehensively, Fleury and Ickes (2007) developed the Sense of Self Scale (SOSS), and to evaluate the validity and reliability of the questionnaire, they examined three large samples of 1200 undergraduate college students. The results of this research indicated that this scale has a good unidimensional factor structure with high internal validity and has test-retest reliability, high convergent validity, and strong predictive and discriminant validity. For further validation of this tool, Ickes et al. (2012) also investigated the correlation between the components of SOSS and Marcia's identity statuses (diffused, foreclosed, moratorium, and successful) and examined 290 undergraduate students (74 men, 214

women) and stated that individuals with successful identity status had a strong sense of self; however, individuals with diffused, foreclosed, and moratorium identity status reported a weak sense of self.

Although different studies such as Flurry and Ickes (2007) and Ickes et al. (2012), have been conducted to design a tool for measuring the sense of self and evaluating its validity and reliability, and the results of these studies indicate that the psychometric properties of this tool are acceptable in European and American cultures, but until now the psychometric properties of this scale have not been investigated in Iran, and it is not obvious due to linguistic and cultural differences whether this tool which is standardized in other countries, can be directly used in research and clinical work in Iran? Therefore, the purpose of the current research is to accurately translate and examine the psychometric properties of the Persian version of the Sense of Self Scale (SOSS).

Method

The statistical population of this cross-sectional study comprised all students of state universities of Tehran (affiliated with the Ministry of Science) in the academic year 2023-2024, among whom 510 individuals (270 males and 240 females) were selected as the sample group via using convenience sampling method. The inclusion criteria were: being at least 18 years old, having a high school diploma or higher, non-use of drugs, and the absence of diagnosed mental disorders (based on self-reported information in the demographic section). The exclusion criteria included failure to respond to at least 5% of the items in each questionnaire. To conduct this study, the English version of the Sense of Self Scale (SOSS) was first translated into Persian. Initially, two experts proficient in Persian and English independently translated this scale into Persian, and after consensus and resolution of any disagreements, the initial version of this scale in Persian was prepared. Then, this scale was back-translated into English by an expert proficient in English under the supervision of two psychologists. After preparing the original version of the scale and confirming its content validity by experts, the Sense of Self Scale was administered to 20 students for feedback on

sentence structure, item comprehensibility, and overall clarity, and final adjustments were made. After preparing the final version, an online form of the research questionnaires including the Sense of Self Scale (SOSS) (Fleury & Ickes, 2007), Depression, Anxiety, Stress Scale (DASS) (Lovibond & Lovibond, 1995), and Borderline Personality Inventory (BPI) (Leichsenring, 1999) was prepared and distributed through the sample group via social media networks of university students. Information was collected after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information. Data collection lasted three months, after which all data were entered into SPSS 25 and LISREL 8 software for statistical analysis, including exploratory and confirmatory factor analysis.

Results

In the present study, aimed at evaluating the psychometric properties of the Persian version of the Sense of Self Scale (SOSS), 510 participants took part, comprising 240 females (47.1%) and 270 males (52.9%). The mean and standard deviation of participants' age were 26.12 and 9.08, respectively.

Before statistical analysis, the research sample was divided into two parts for cross-validation purposes, with exploratory factor analysis performed in the first part and confirmatory factor analysis in the second part, along with concurrent validity calculations. In the first part, the adequacy of sample sufficiency was assessed via Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) (0.903) and Bartlett's sphericity ($\chi^2= 1425.797$, $p= 0.001$) tests, indicating the suitability of the scale items for measuring factors. Subsequently, principal component analysis with varimax rotation was applied to evaluate the construct validity of the scale. For determining the optimal number of factors to retain, Kaiser eigenvalues and scree plot were used. The findings showed that the eigenvalues of two factors exceeded those of one according to Kaiser's criterion. In addition, the first factor, with the highest eigenvalue (5.488), was identified as the most significant, explaining 59% of the total variance. The factor loadings of all items on the underlying component of the sense of self exceeded 0.30,

indicating the suitability of observed variables for measuring the latent variable of the sense of self. According to the factor loadings of the research items on each factor, the first factor was named as fragile sense of self and the second factor was named as coherent sense of self. Next, confirmatory factor analysis was employed to validate the factorial structure of the scale, followed by presenting the fit indices for the models. According to the mentioned indices in Table 1, it can be seen that these indices are

Table 1. Fit indices for confirmatory factor analysis

Fit indices	Chi-Square	Chi-Square/df	RMSEA	SRMR	CFI	IFI	GFI	AIC
One-factor model	242.119	4.484	0.117	0.094	0.855	0.857	0.855	290.119
Two-factor model	115.382	2.177	0.068	0.050	0.952	0.953	0.931	165.382

Table 2. Reliability and concurrent validity values of the sense of self components

Factor	Cronbach's alpha	Depression	Anxiety	Stress	Borderline personality traits
Factor 1	0.91	0.360**	0.498**	0.293**	0.807**
Factor 2	0/67	0.549**	0.196**	0.342**	-0.082

Conclusion

The purpose of the present study was to translate, validate, and examine the psychometric properties of the Persian version of the Sense of Self Scale. The results of the exploratory factor analysis showed that the obvious variables of fragile sense of self and coherent sense of self in the modified two-factor model of the present study are suitable for measuring the underlying latent variable of the sense of self previously presented in the one-factor model of Fleury & Ickes (2007). In the confirmatory factor analysis of the obtained model, the goodness of fit indices demonstrated the suitability and superiority of the two-factor model over the one-factor model. In the one-factor model (Fleury & Ickes, 2007), fragile and strong or unstable and stable aspects of the sense of self are not clearly distinguished; whereas in the modified two-factor model of the current research, the first factor, named the fragile sense of self, measured incoherent dimensions of self, and the second factor, which is named the coherent sense of self, measured consistent dimensions of self and separated them in detail. It leads to a more precise separation of the border of strong and weak sense of self. Additionally, the findings indicated good

more suitable in the two-factor model than the one-factor model.

Based on the results of Table 2, the first factor of the sense of self had significant and direct correlations with depression, anxiety, stress, and borderline personality traits, whereas the second factor had direct and significant correlations solely with depression, anxiety, and stress, and had no significant relationship with borderline personality traits.

reliability values of the questionnaire factors using the internal consistency method.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of psychology in the Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Beheshti University. The ID of the ethics approval is IR.SBU.REC.1401.123. In order to maintain the observance of ethical principles in this study, an attempt was made to collect information after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information and the presentation of results without mentioning the names and details of the identity of individuals

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second and third were the supervisors, and the fourth and fifth were the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, the individuals in the study.

من چه کسی هستم؟ ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود

گلناز مظاهری نژاد فرد^۱، محمدعلی مظاهری^۲، لورا جابسون^۳، هما محمدصادقی^۴، محسن دهقانی^۵

۱. دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳. دانشیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم روانشناسی و مؤسسه مغز و روان ترنر، دانشگاه موناخ، استرالیا.

۴. روانپزشک، سرویس بیمارستانی و سلامت کوینزلند مرکزی، استرالیا.

۵. دانشیار، گروه روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۴/۲۰

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۳۰

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

کلیدواژه‌ها:

مقیاس احساس خود،

ویژگی‌های روان‌سنجی،

خود،

شخصیت

زمینه: با توجه به اهمیت نقش مؤلفه احساس خود در ماهیت و شدت اختلال‌های شخصیت و نبود ابزار معتبری برای ارزیابی و سنجش میزان یکپارچگی احساس خود در کشور ایران، نیاز به ترجمه و اعتباریابی مقیاس احساس خود که در سایر کشورها ساخته و استاندارد شده، بیش از پیش احساس می‌شود.

هدف: هدف از پژوهش حاضر ترجمه، اعتباریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود بود.

روش: در پژوهش حاضر، روش پژوهش به لحاظ هدف جزو پژوهش‌های تحقیق و توسعه و به لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها (طرح پژوهش) از نوع توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران (وابسته به وزارت علوم) در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که از میان آن‌ها ۵۱۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس به عنوان گروه نمونه پژوهش انتخاب شدند. نسخه نهایی مقیاس احساس خود (فلری و ایکس، ۲۰۰۷) پس از فرایند ترجمه، بازترجمه و تأیید روایی محتوایی، همراه با مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (لوی‌باند و لوی‌باند، ۱۹۹۵) و پرسشنامه شخصیت مرزی (لیشترینگ، ۱۹۹۹) به شکل آنلاین توزیع شد. بعد از جمع‌آوری داده‌ها، از نرم افزارهای آماری SPSS-25 و LISREL-8 و از روش تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی از مطلوب بودن و برتری مدل دو عاملی نسبت به مدل تک‌عاملی بود. ضریب آلفای کرونباخ برای عامل اول ۰/۹۱ و برای عامل دوم ۰/۶۷ بود. همچنین، عامل احساس خود شکننده با افسردگی، اضطراب، استرس و رگه‌های شخصیت مرزی همبستگی مستقیم و معنی‌دار داشت و از سوی دیگر عامل احساس خود منسجم صرفاً با افسردگی، اضطراب و استرس همبستگی مستقیم و معنی‌دار داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به مطلوب بودن ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود، می‌توان استفاده از آن با اهداف پژوهشی، تشخیصی و بالینی را به متخصصان حیطه روانشناسی پیشنهاد داد.

استناد: مظاهری نژاد فرد، گلناز؛ مظاهری، محمدعلی؛ جابسون، لورا؛ محمدصادقی، هما؛ و دهقانی، محسن (۱۴۰۳). من چه کسی هستم؟ ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی

مقیاس احساس خود. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۴۲، ۱۷-۳۱.

DOI: [10.52547/JPS.23.142.17](https://doi.org/10.52547/JPS.23.142.17). شماره ۲۳، ۱۴۲، ۱۴۰۳.

© نویسندگان.

✉ نویسنده مسئول: گلناز مظاهری نژاد فرد، دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

رایانامه: golnazmazaheri@gmail.com | تلفن: ۰۹۳۶۴۰۸۵۱۴۱

مقدمه

شخصیت شامل الگوهای پایدار ادراک و تفکر درباره محیط و فرد است که در گستره‌ای از موقعیت‌های فردی و اجتماعی به نمایش گذاشته می‌شود (هو و همکاران، ۲۰۲۳). طبق آخرین تعریف‌ها در پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روان‌پزشکی^۱، اختلال شخصیت الگویی پابرجا از تجربه درونی و رفتار است که از آنچه در فرهنگ فرد مورد انتظار است، فاصله قابل توجهی دارد (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). این اختلالات معمولاً در نوجوانی شروع و در طول زمان تغییر نمی‌کنند و موجب ناخشنودی فرد و اختلال در بعضی کارکردها می‌شوند (ویتنگل و همکاران، ۲۰۲۳). در مدل و رهیافت روان‌تحلیلی شخصیت و سال‌ها پیش از تدوین الگوی اختلال شخصیت در پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روان‌پزشکی، اتوکرنگ، یکی از نظریه پردازان برجسته حیطه روان‌تحلیلی، در تدوین الگوی نظری خود درباره شخصیت، به جای واژه اختلال شخصیت از واژه تبیین‌کننده‌تری، تحت عنوان سازمان شخصیت استفاده نمود (کرنگ، ۱۹۷۵، ۱۹۹۶؛ هرز و همکاران، ۲۰۲۱). کرنگ در توضیح سازمان شخصیت از منظر روابط موضوعی، بر تجارب کودکی و اثرات آن بر ادراک فرد از خود و روابطش با دیگران تأکید نموده و شخصیت را حاصل درونی‌سازی روابط اولیه مهم می‌داند (کرنگ و یومانس، ۲۰۱۳). او سازمان شخصیت را در سه سطح نوروتیک، مرزی و سایکوتیک متمایز می‌کند و عنوان می‌کند که هر یک از این سطوح، از لحاظ ابعاد آزمونگری واقعیت، یکپارچگی هویت و مکانیسم‌های دفاعی متمایز از هم عمل می‌کنند (کرنگ، ۲۰۱۶). هم راستا با نظریه سازمان شخصیت، در بخش سوم و تجدیدنظر تازه‌ای که در پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روان‌پزشکی ارائه شده است، دیگر به مانند سابق، اختلالات شخصیت به شکل مقوله‌ای صرف، که توضیحی درباره شدت اختلال در عملکرد شخصیت ارائه نمی‌دهد، در نظر گرفته نشده است و در این مدل تجدیدنظر شده، سعی بر آن است تا بر روی ساختارها و سازمان شخصیتی افراد تأکید بیشتری شود (کلارک و واتسون، ۲۰۲۲؛ ویتنگل و همکاران، ۲۰۲۳). در این مدل

جایگزین، بر روی دو بعد اساسی خود^۲ و دیگری^۳ تأکید شده و هسته اختلال شخصیت به عنوان آشفتگی در کارکرد خود و کارکرد بین‌فردی تعریف شده است. در واقع، در این مدل "کارکرد خود" شامل حوزه‌های هویت و خودگردانی و "کارکرد بین‌فردی" شامل حوزه‌های همدلی و صمیمیت است (وایدیگر و همکاران، ۲۰۱۹؛ وایدیگر و مک‌کابه، ۲۰۲۰). به نظر می‌رسد، می‌توان دو بعد این مدل را شبیه به بازنمودهای خود و بازنمودی‌های ابژه/دیگری در سازمان شخصیت کرنگ در نظر گرفت و ویژگی محوری ساختار روانشناختی افراد با اختلال‌های متوسط تا شدید شخصیت را ماهیت و شدت یکپارچگی حس آن‌ها در مورد خود و دیگران تعریف کرد که معمولاً در سازمان شخصیت مرزی در نظریه کرنگ و اختلال شخصیت مرزی در پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روان‌پزشکی بیشتر مشاهده می‌شود (کرنگ، ۲۰۲۲). بنابراین، در تبیین و توضیح اختلالات شخصیت، هم در مدل جایگزین اختلالات شخصیت و هم در رویکرد کرنگ، بر احساس خود^۴ ضعیف تأکید می‌شود (کلارکین و همکاران، ۲۰۲۰؛ کلارکین و همکاران، ۲۰۲۳) که با فقدان احساس ثبات، تمایز و آشفتگی خود-دیگری در بستر روابط نمایان می‌گردد (آهنگی و همکاران، ۱۴۰۲).

افرادی که احساس ضعیف و شکننده‌ای از "خود" دارند، از بی‌ثباتی عاطفی و فکری و به‌نوعی ناآگاهی هیجانی در رنج هستند و به درستی نمی‌دانند چه کسی هستند، چطور می‌اندیشند و چه عقاید و ارزش‌هایی برای خودشان قائل‌اند. در واقع، این افراد نسبت به شخصیت و هویت خویش اطمینان نداشته و با تغییر مداوم نقش‌های خود در موقعیت‌های عاطفی و ارتباطی سعی در تقویت احساس ارزشمندی خود دارند (لیچتنبگ، ۱۹۷۵؛ بیگلی و سیکته، ۱۹۹۴؛ سیکته، ۲۰۰۴؛ هارتر، ۲۰۱۵). این افراد که معمولاً کودکان تروما دیده هستند، محیط زندگی ناپایدار، پرتنش و غیرقابل اطمینانی را تجربه کرده و در معرض رفتارهای هیجانی ضد و نقیض قرار گرفته‌اند که موجب شکل‌گیری الگوهای ناپایداری از عاطفه و هیجان‌های منفی در آن‌ها شده و زمینه را برای بروز اختلال‌های مرتبط با شخصیت در آن‌ها فراهم کرده است (صبور و همکاران، ۱۴۰۲).

1. The Fifth Edition of the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5)

2. self

3. others

4. sense of self

اگرچه پژوهش‌های متفاوتی از جمله مطالعه فلری و ایکس (۲۰۰۷) و پژوهش ایکس و همکاران (۲۰۱۲) برای طراحی ابزار مرتبط با سنجش احساس خود و ارزیابی روایی و پایایی آن انجام شده و نتایج این مطالعات نشان می‌دهد، خصوصیات روان‌سنجی این ابزار در فرهنگ‌های اروپایی و آمریکایی قابل‌قبول است و از طرفی ساختار این پرسشنامه با سایکوپاتولوژی موجود ارائه شده در مدل‌های نوین و معتبر تبیین‌کننده اختلال‌های شخصیت همسو است، اما تاکنون ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس در ایران مورد بررسی قرار نگرفته و آشکار نیست به دلیل تفاوت‌های زبانی و فرهنگی از یک سو و از سوی دیگر اینکه مفهوم شخصیت و سازه‌های مرتبط با آن کاملاً به فرهنگ وابسته است، آیا می‌توان از این ابزار که در دیگر کشورها استاندارد شده، به طور مستقیم در پژوهش‌ها و کارهای بالینی در ایران نیز استفاده کرد؟ بنابراین، هدف از پژوهش حاضر ترجمه دقیق و اعتباریابی مجدد و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس احساس خود در زبان فارسی و فرهنگ ایرانی است.

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: روش پژوهش این مطالعه به لحاظ هدف جزو پژوهش‌های تحقیق و توسعه و به لحاظ شیوه گردآوری داده‌ها (طرح پژوهش) از نوع توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی شهر تهران (وابسته به وزارت علوم از جمله دانشگاه الزهراء، دانشگاه تهران، تربیت مدرس، شاهد، شهیدبهبشتی، علامه طباطبائی، علم و صنعت، صنعتی شریف) در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که از میان آن‌ها ۵۱۰ نفر (۲۴۰ زن و ۲۷۰ مرد) با روش نمونه‌گیری در دسترس به عنوان گروه نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند. بررسی مبانی نظری و پژوهشی موجود در مورد تعیین حجم نمونه برای تحلیل عاملی حاکی از ناهمگونی نظری در این زمینه است. در این راستا، براساس پیشنهاد هومن (۱۳۸۵) حجم نمونه برای تحلیل عاملی تأییدی در تحلیل داده‌های چندمتغیری بهتر است بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ نفر باشد. ملاک‌های ورود به این پژوهش عبارت‌اند از داشتن حداقل سن ۱۸ سال، داشتن مدرک تحصیلی دیپلم به بالا، عدم مصرف مواد مخدر و سایر

کرنبرگ (۱۹۷۵) نیز در توصیف این افراد، بیان می‌کند که افراد با احساس خود شکننده، هویتی دارند که مانند ماهیت ژله است که وقتی در ظرفی ریخته می‌شود، شکل آن را به خود می‌گیرد و وقتی فرد سعی کند آن را بردارد، به راحتی از میان دست‌ها سر می‌خورد. در کنار شکنندگی و واکنش‌پذیری که فرض می‌شود احساس خود ضعیف را مشخص می‌کند، بی‌ثباتی نیز یکی دیگر از مشکلات این افراد است. به نظر می‌رسد افرادی که احساس ضعیفی از خود دارند، تغییرات ناگهانی و چشمگیر در نظرات، برنامه‌های شغلی، ارزش‌ها، ترجیحات و انتخاب دوستان را نیز تجربه می‌کنند (فلری و ایکس، ۲۰۰۷). در واقع، چهار جنبه از احساس خود شکننده و ضعیف بارها در پژوهش‌های متفاوت به اشکال گوناگون ذکر شده و هر مطالعه بر یکی از این ابعاد تأکید بیشتری داشته است. این چهار بعد اساسی عبارت‌اند از: عدم توانمندی در فهم شخصیت علائق و هیجان‌ات خویش، تمایل به اشتباه گرفتن احساسات، افکار و دیدگاه‌های خویش با دیگران، تغییرات ناگهانی در احساسات، نظرات و ارزش‌ها و احساس شکننده بودن یا داشتن وجود شکننده (بریر و رانتز، ۲۰۰۲؛ گوندرسون، ۲۰۰۹). در همین راستا و جهت ارزیابی دقیق و همه‌جانبه این چهار بعد، فلری و ایکس (۲۰۰۷) مقیاس احساس خود^۱ که یک پرسش‌نامه ۱۲ سؤالی است را تدوین کرده و جهت بررسی روایی و پایایی پرسشنامه، سه نمونه بزرگ ۱۲۰۰ نفره از دانشجویان کارشناسی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که این مقیاس یک ساختار تک‌عاملی خوب با روایی درونی^۲ بالایی دارد و از پایایی آزمون-بازآزمون، روایی همگرایی بالا و روایی تمیز و پیش‌بین قوی برخوردار است. برای اعتبارسنجی بعدی این ابزار، ایکس و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی همبستگی میان مؤلفه‌های احساس خود با وضعیت‌های هویتی مارسیا^۳ (سردرگم، زودرس، دیررس و کامیاب) پرداختند و به این منظور ۲۹۰ دانشجوی کارشناسی (۷۴ مرد، ۲۱۴ زن) را بررسی نموده و بیان کردند که افراد با وضعیت هویتی کامیاب، از احساس خود بالایی برخوردار هستند؛ اما افراد با وضعیت هویتی سردرگم، زودرس یا دیررس احساس خود پایینی را گزارش می‌کنند.

1. the Sense of Self Scale (SOSS)

2. internal consistency

3. Marsia

اختلال‌های روانی تشخیص‌گذاری شده (براساس اطلاعات خودگزارشی شرکت‌کنندگان که در بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی جمع‌آوری شد). ملاک‌های خروج از پژوهش عبارت‌اند از: عدم پاسخگویی به حداقل ۵ درصد از گویه‌های هر پرسشنامه. برای انجام این پژوهش ابتدا نسخه انگلیسی مقیاس احساس خود به زبان فارسی ترجمه شد. در گام اول دو متخصص مسلط به زبان انگلیسی و فارسی به صورت جداگانه کار ترجمه و برگردان این مقیاس به زبان فارسی را انجام داده و پس از اجماع نظر بین آن‌ها و رفع هرگونه اختلاف نظر، نسخه اولیه این مقیاس به زبان فارسی تهیه شد. سپس، این مقیاس توسط یک متخصص مسلط به زبان انگلیسی و تحت نظارت دو متخصص در زمینه روانشناسی بازترجمه شد. پس از آماده شدن نسخه اصلی مقیاس و تأیید روایی محتوایی آن توسط اساتید و متخصصین صاحب‌نظر، مقیاس احساس خود در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت و نظرات و بازخوردهای آن‌ها در مورد ساختار جملات، میزان قابل فهم بودن گویه‌ها و میزان روشنی و روان بودن جملات ثبت و تغییرات نهایی اعمال شد. بعد از آماده‌سازی نسخه نهایی، فرم آنلاین پرسشنامه‌های پژوهش تهیه شد و از طریق گروه‌ها، کانال‌ها و شبکه‌های اجتماعی مجازی دانشجویی در دسترس گروه نمونه قرار گرفت. همراه با لینک پرسشنامه، توضیحاتی پیرامون هدف از اجرای پژوهش، حفظ اطلاعات شخصی آزمودنی‌ها، محرمانه‌ماندن اطلاعات آن‌ها و اختیاری بودن شرکت در پژوهش به شرکت‌کنندگان ارائه شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات در طول سه ماه و براساس اطلاعات غربال‌شده، تمام داده‌ها در نرم‌افزار SPSS-25 و LISREL-8 وارد گردید و سپس از آمار توصیفی برای اندازه‌گیری میانگین و انحراف استاندارد و از آمار استنباطی برای تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شد. لازم به ذکر است برای انجام روایی همگرا از دو ابزار پرسشنامه شخصیت مرزی که یک پرسشنامه مرتبط با شخصیت است و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس که یک ابزار معتبر در حوزه سلامت روان است، استفاده گردید.

(ب) ابزار

مقیاس احساس خود^۱ (SOSS): این پرسشنامه خودگزارش‌دهی، توسط فلری و ایکس (۲۰۰۷) طراحی شده و دارای ۱۲ آیتم است که چهار مؤلفه

اصلی مربوط به احساس خود (احساس خود قوی در برابر احساس خود ضعیف) از جمله فقدان ادراک خود، تغییرات ناگهانی در احساسات، عقاید و ارزش‌ها، تمایل به اشتباه گرفتن احساسات، افکار و دیدگاه‌های خود با دیگران و احساس این که وجود خود ناپایدار است را می‌سنجد. گویه‌ها در یک طیف لیکرت چهاردرجه‌ای (یک به معنای کاملاً موافقم و چهار به معنای کاملاً مخالفم) در دامنه ۱۲ تا ۴۸ نمره‌گذاری می‌شوند. لازم به ذکر است، گویه‌های شماره ۴، ۷ و ۱۲ به شکل معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پایایی این پرسشنامه به روش آلفا کرونباخ، ۰/۸۳ گزارش شده است. این مقیاس یک ساختار تک‌عاملی خوب با روایی درونی بالایی دارد و از پایایی آزمون‌بازآزمون، روایی همگرای بالا و روایی تمیز و پیش‌بین قوی برخوردار است. لازم به ذکر است در بخش یافته، ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی این ابزار به تفصیل شرح داده شده است. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر ۰/۸۵ به دست آمد.

مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس^۲ (DASS): این مقیاس که توسط لوی باند و لوی باند (۱۹۹۵) ساخته شده است، مجموعه‌ای از سه خرده مقیاس خودگزارش‌دهی برای ارزیابی حالات عاطفه منفی در افسردگی، اضطراب و استرس است. هر یک از خرده‌آزمون‌های این مقیاس شامل ۷ ماده بوده (در مجموع ۲۱ ماده) که در آن فرد باید وضعیت خود در هر نشانه را بر روی یک مقیاس ۴ درجه‌ای مشخص کند. حداقل نمره در هر زیر مقیاس صفر و حداکثر نمره ۲۱ می‌شود. نتایج محاسبه همبستگی میان عوامل سه گانه این پرسشنامه حاکی از ضریب همبستگی ۰/۴۸ میان دو عامل افسردگی و استرس، ضریب همبستگی ۰/۵۳ بین اضطراب و استرس و ضریب همبستگی ۰/۲۸ بین اضطراب و افسردگی بود. لوی باند و لوی باند (۱۹۹۵) ضرایب همسانی درونی سه خرده مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس را به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۱ و ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. در پژوهش صاحبی و همکاران (۱۳۸۴) اعتبار نسخه فارسی این مقیاس را به روش تحلیل عاملی محاسبه و مناسب گزارش کردند. میزان آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های افسردگی ۰/۷۷، اضطراب ۰/۷۹ و استرس ۰/۷۸ به دست آمد. در پژوهش حاضر میزان پایایی برای زیرمقیاس‌های افسردگی ۰/۸۳، اضطراب ۰/۷۴ و استرس ۰/۷۷ به دست آمد.

1. the Sense of Self Scale (SOSS)

2. Depression, Anxiety, Stress Scale (DASS)

و بر روی بخش اول تحلیل عاملی اکتشافی و بر روی بخش دوم تحلیل عاملی تأییدی و محاسبات روایی همزمان انجام گرفت. پیش از تحلیل داده‌ها، مفروضه‌های شناسایی و حذف داده‌های پرت، نرمال بودن، خطی بودن رابطه، یکسانی پراکندگی حول خط رگرسیون، استقلال خطاها و عدم همخطی بررسی شد که نتایج آن در ادامه بیان می‌شود. برای تعیین داده‌های پرت از نمودار جعبه‌ای و شاخص فاصله ماهالانویس استفاده شد که مقادیر d هیچ یک از اعضای نمونه، فاصله‌ی معنی‌داری با سایر آزمودنی‌ها نداشت. شاخص‌های کجی و کشیدگی برای بررسی مفروضه نرمال بودن توزیع مورد بررسی قرار گرفت. معمولاً نقطه برش ± 3 را برای مقدار چولگی مناسب می‌دانند. برای شاخص کشیدگی نیز به طور کلی مقادیر بیش از ± 10 در پژوهش چندمتغیری مسئله‌آفرین است (کلاین، ۲۰۱۱). مقادیر به‌دست‌آمده برای چولگی و کشیدگی متغیرها حاکی از برقراری مفروضه نرمال بودن بود. برای تعیین مفروضه خطی بودن و یکسانی پراکندگی حول خط رگرسیون از نمودار پراکنش استفاده شد که این نمودارها حاکی از برقراری این مفروضه‌ها بود. برای تعیین استقلال خطاها از شاخص دوربین-واتسون استفاده شد که چون مقدار آن (۲/۰۳) بین ۱/۵ تا ۲/۵ بود، نسبت به برقراری این مفروضه نیز اطمینان حاصل شد. برای بررسی مفروضه عدم همخطی از آماره‌های عامل تورم واریانس و شاخص تحمل استفاده شد که با توجه به اینکه هیچ یک از مقادیر مربوط به شاخص تحمل کمتر از ۰/۴۰ و هیچ یک از مقادیر مربوط به عامل تورم واریانس بیشتر از ۱۰ نبود، بر این اساس می‌توان نسبت به مفروضه عدم همخطی نیز اطمینان حاصل کرد.

در بخش اول نمونه نخست مفروضه‌های کفایت نمونه‌برداری کیسر/میر/الکین (KMO) (۰/۹۰۳) و کرویت بارتلت ($p = 0.001$) $\chi^2 = 1425.797$ بررسی شد که حاکی از مناسب بودن توانایی ماده‌های مقیاس برای اندازه‌گیری عامل‌ها بود. در ادامه با هدف ارزیابی روایی سازه پرسشنامه اعتماد معرفتی از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس استفاده شد. به منظور تعیین تعداد عامل‌های بهینه که می‌بایست در تحلیل می‌ماندند، از ارزش ویژه کایزر و نمودار سنگ‌ریزه استفاده شد.

پرسشنامه شخصیت مرزی^۱ (BPI): این ابزار توسط لیشرنیک (۱۹۹۹) و به منظور سنجش صفات شخصیت مرزی در نمونه‌های بالینی و غیربالینی ساخته شده و به صورت بلی و خیر جواب داده می‌شود. این پرسشنامه در اصل، مقیاسی ۵۳ ماده‌ای است که بر اساس مفهوم کرنبرگ از سازمان‌بندی شخصیت مرزی و همچنین ملاک‌های راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی ساخته شده است. با این حال فرم ۲۰ سؤالی آن برای شناسایی رگه‌های اختلال شخصیت مرزی مناسب شناخته شده است، به گونه‌ای که حداقل نمره صفر و نمره مساوی و بالاتر از ۱۰ بیانگر احتمال وجود اختلال شخصیت مرزی است. لیشرنیک (۱۹۹۹) در پژوهش خود نشان داد همسانی درونی و پایایی بازآزمایی این آزمون در حد رضایت‌بخشی قرار دارد، به شکلی که آلفای کرونباخ مؤلفه‌های این آزمون در دامنه بین ۰/۶۸ تا ۰/۹۱ بود. همچنین میزان همبستگی بازآزمایی آن بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ به دست آمد. همچنین وی در این پژوهش روایی تمیزی و تشخیصی این مقیاس را مطلوب گزارش نمود. در پژوهش محمدزاده و رضایی (۱۳۹۱) روایی و پایایی این پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته شد. روایی همزمان با ضریب ۰/۷۰ و سه نوع اعتبار بازآزمایی، دونیمه‌سازی و همسانی درونی به ترتیب با ضرایب ۰/۸۰، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمد. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر ۰/۹۰ به دست آمد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر که با هدف تعیین مشخصات روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود انجام گرفت، ۵۱۰ نفر شرکت‌کننده حضور داشتند که از نظر جنسیت متشکل از ۲۴۰ نفر (۴۷/۱ درصد) زن و ۲۷۰ نفر (۵۲/۹ درصد) مرد بودند. از نظر سطح تحصیلات ۶۹ نفر (۱۳/۵ درصد) کاردانی، ۱۶۳ نفر (۳۲ درصد) کارشناسی، ۲۰۶ نفر (۴۰/۴ درصد) کارشناسی ارشد و ۷۲ نفر (۴۱/۱ درصد) دکتری بودند. از نظر وضعیت تأهل نمونه پژوهش متشکل از ۳۴۵ نفر (۶۷/۶ درصد) مجرد، ۱۲۷ نفر (۲۴/۹ درصد) متأهل، ۱۸ نفر (۳/۵ درصد) نامزد، ۱۳ نفر (۲/۵ درصد) مطلقه و ۷ نفر (۱/۴ درصد) سایر موارد بودند. لازم به ذکر است که میانگین و انحراف استاندارد سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب برابر با ۲۶/۱۲ و ۹/۰۸ بود. قبل از انجام تحلیل آماری، به منظور تعیین اعتبار متقاطع نمونه پژوهش به دو بخش تقسیم شد

1. Borderline Personality Inventory (BPI)

نتایج جدول ۱ نشان داد، ارزش‌های ویژه ۲ عامل بالاتر از ارزش‌های ویژه ۱ در ملاک کایزر بود. با توجه به جدول ۱ می‌توان مشاهده کرد که عامل اول با بیشترین ارزش ویژه (۵/۴۸۸) مهم‌ترین عامل استخراج شده است و همچنین، می‌توان مشاهده کرد که دو عامل استخراجی در مجموع ۵۹ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. در جدول ۲ بارهای عاملی چرخش یافته هر کدام از گویه‌ها بر روی مؤلفه‌های مربوطه ارائه شده است. همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میزان بارهای عاملی تمام گویه‌ها بر روی مؤلفه زیربنایی احساس خود، بیشتر از ۰/۳۰ است که این حاکی از مناسب بودن متغیرهای مشهود برای اندازه‌گیری متغیر مکنون زیربنایی احساس خود است. با توجه به بارهای عاملی گویه‌های پژوهش بر روی هر عامل، عامل اول به عنوان احساس خود شکننده و عامل دوم به عنوان احساس خود منسجم نام‌گذاری شدند.

در ادامه با هدف تأیید روایی سازه ساختار عاملی پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. در جدول ۳ شاخص‌های برازش مدل تک عاملی و دو عاملی ارائه شده است. شاخص‌های برازش مطلق^۱ و تطبیقی^۲ برای تعیین برازش مدل فرضی استفاده شد. ریشه میانگین مربعات خطای تقریب^۳ و ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد^۴ جز اصلی‌ترین شاخص‌های برازش مدل هستند. برای برازش مطلوب مدل ارزش ریشه میانگین مربعات خطای تقریب باید کوچک‌تر از ۰/۱ و بهتر است، کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد.

همچنین، مقدار ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد بهتر است کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد (کلاین، ۲۰۱۱). برای شاخص براش تطبیقی^۵، شاخص نیکویی برازش^۶ و شاخص برازش افزایشی^۷ مقادیر بالای ۰/۹ دهنده پذیرش مدل و مقادیر بالای ۰/۹۵ نشان از برازش خوب مدل دو عاملی دارند. با توجه به شاخص‌های مذکور می‌توان مشاهده نمود که این شاخص‌ها در مدل دو عاملی از مدل تک‌عاملی مناسب‌تر است. شاخص معیار اطلاعاتی آکائیک^۸ نیز به عنوان معیاری برای مقایسه‌ی مدل‌های تک-عاملی و دو عاملی مورد استفاده قرار گرفت؛ از آنجا که مقدار کوچکتر در این شاخص، نشان‌دهنده برتری مدل است، در پژوهش حاضر نیز مشاهده می‌شود که مدل دو عاملی نسبت به مدل تک‌عاملی برتری دارد. در شکل ۱ مدل دو عاملی پژوهش ارائه شده است.

در جدول ۴ مقادیر پایایی عامل‌های پرسشنامه با استفاده از روش همسانی درونی ارائه شده است.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، عامل اول احساس خود با افسردگی، اضطراب، استرس و رگه‌های شخصیت مرزی همبستگی مستقیم و معنی‌دار دارد و از سوی دیگر عامل دوم صرفاً با افسردگی، اضطراب و استرس همبستگی مستقیم و معنی‌دار دارد و با رگه‌های شخصیت مرزی رابطه معنی‌داری ندارد.

جدول ۱. مقادیر ارزش ویژه و واریانس استخراج شده در تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش واریماکس

عامل‌ها	ارزش ویژه‌ی اولیه		بارهای مجموع مجذورات استخراج	
	مقادیر ویژه	درصد استخراج شده	مقادیر ویژه	درصد استخراج شده
۱	۵/۴۸۸	۴۵/۷۳۲	۵/۴۸۸	۴۵/۷۳۲
۲	۱/۶۴۳	۱۳/۶۹۳	۱/۶۴۳	۱۳/۶۹۳

جدول ۲. بارهای عاملی چرخش یافته هر کدام از گویه‌ها بر روی عامل‌های مربوطه

پایایی با حذف آیتم	گویه	عامل‌ها	
		اول	دوم
۰/۸۲	۹. مطمئن نیستم که بتوانم افکار و احساساتم را بفهمم یا به آن‌ها زیاد اعتماد کنم.	۰/۸۵۸	
۰/۸۲۳	۳. من اغلب فکر می‌کنم که وجود خیلی شکننده است.	۰/۸۲	
۰/۸۲۹	۲. برایم دشوار است که بتوانم شخصیت، علائق و نظراتم را درک کنم.	۰/۸	

5. Comparative Fit Index (CFI)

6. Goodness of Fit Index (GFI)

7. Incremental Fit Index (IFI)

8. Akaike Information Criterion (AIC)

1. absolute fit indices

2. comparative fit indices

3. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)

4. Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)

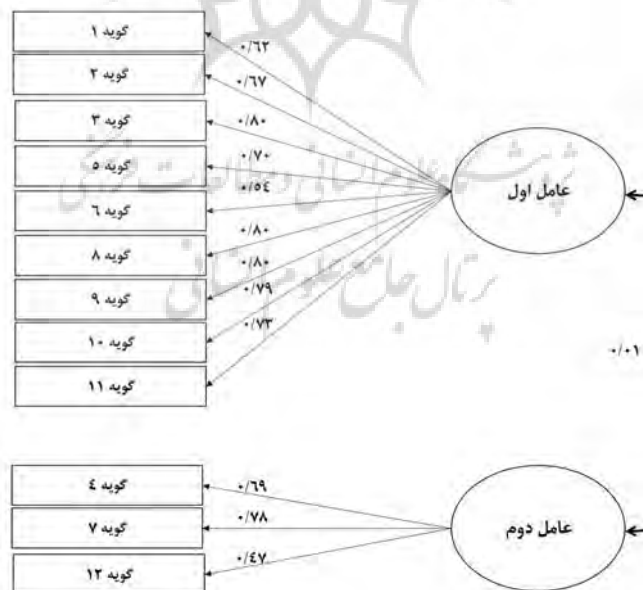
عامل‌ها		گویه	پایایی با حذف آیتم
اول	دوم		
۰/۷۹۷		۸. از این که شخصیتم به نظر نمی‌رسد کاملاً تعریف شده باشد، اذیت می‌شوم.	۰/۸۲۱
۰/۷۹۷		۱۱. من به دیگران نیاز دارم تا به من کمک کنند بفهمم چه فکری می‌کنم یا چه احساسی دارم.	۰/۸۲۸
۰/۷۵۸		۱۰. "من چه کسی هستم؟" سؤالی است که زیاد از خودم می‌پرسم.	۰/۸۲۵
۰/۷۴۴		۶. به نظر می‌رسد افکار و احساسات دیگران اهمیت بیشتری نسبت به افکار و احساسات من دارد.	۰/۸۳۶
۰/۷۲۶		۵. گاهی اوقات فکر می‌کنم که آیا مردم واقعا می‌توانند من را ببینند.	۰/۸۳۲
۰/۵۷۹		۱. آرزو می‌کنم در احساساتم ثابت‌تر بودم.	۰/۸۳۴
۰/۸۰۴		۷. من احساس واضح و قاطعی نسبت به این که چه کسی هستم و می‌خواهم چه کنم دارم.	۰/۸۶۱
۰/۷۴۵		۴. من درک نسبتاً خوبی از اهداف بلندمدت زندگی‌ام دارم.	۰/۸۶۶
۰/۷۰۶		۱۲. من اغلب به خودم خیلی اطمینان دارم و به ترجیحات خودم پایبندم، حتی اگر گروهی که با آن‌ها هستم، ترجیحات متفاوتی را ابراز کنند.	۰/۸۶۱

جدول ۳. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تأییدی جدول

AIC	GFI	IFI	CFI	SRMR	RMSEA	Chi-Square/df (خی/دو/درجه آزادی)	Chi-Square (خی/دو)	شاخص‌های برازش
۲۹۰/۱۱۹	۰/۸۵۵	۰/۸۵۷	۰/۸۵۵	۰/۰۹۴	۰/۱۱۷	۴/۴۸۴	۲۴۲/۱۱۹	مدل یک عاملی
۱۶۵/۳۸۲	۰/۹۳۱	۰/۹۵۳	۰/۹۵۲	۰/۰۵۰	۰/۰۶۸	۲/۱۷۷	۱۱۵/۳۸۲	مدل دو عاملی

جدول ۴. مقادیر پایایی و روایی همزمان مؤلفه‌های احساس خود

عامل	میران آلفای کرونباخ	افسردگی	اضطراب	استرس	رگه‌های شخصیت مرزی
عامل اول	۰/۹۱	۰/۳۶۰**	۰/۴۹۸**	۰/۲۹۳**	۰/۸۰۷**
عامل دوم	۰/۶۷	۰/۵۴۹**	۰/۱۹۶**	۰/۳۴۲**	-۰/۰۸۲

شکل ۱. مدل دو عاملی اصلاح شده پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف ترجمه، اعتباریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود انجام شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد متغیرهای مشهود احساس خود شکننده و احساس خود منسجم در مدل دو عاملی اصلاح‌شده پژوهش حاضر برای اندازه‌گیری متغیر مکنون زیربنایی احساس خود که پیشتر در مدل تک عاملی فلری و ایکس (۲۰۰۷) ارائه شده بود، مناسب هستند و عامل احساس خود شکننده با بیشترین ارزش ویژه (۵/۴۸۸) مهم‌ترین عامل استخراج شده است و هر دو عامل استخراج شده‌ی احساس خود شکننده/منسجم در مجموع ۵۹ درصد از واریانس کل احساس خود را تبیین می‌کنند. میزان بارهای عاملی تمام گویه‌ها بر روی مؤلفه احساس خود بیشتر از ۰/۳۰ بود؛ در رابطه با عامل احساس خود شکننده، بیشترین بار عاملی مربوط به گویه شماره ۹ "مطمئن نیستم که بتوانم افکار و احساساتم را بفهمم یا به آن‌ها زیاد اعتماد کنم" با بار عاملی ۰/۸۵۸ و کم‌ترین بار عاملی مربوط به گویه شماره ۱ "آرزو می‌کنم در احساساتم باثبات‌تر بودم" با بار عاملی ۰/۵۷۹ است. در رابطه با عامل احساس خود منسجم نیز بیشترین بار عاملی مربوط به گویه شماره ۷ "من احساس واضح و قاطعی نسبت به این که چه کسی هستم و می‌خواهم چه کنم دارم" با بار عاملی ۰/۸۰۴ و کم‌ترین بار عاملی مربوط به گویه شماره ۱۲ "من اغلب به خودم خیلی اطمینان دارم و به ترجیحات خودم پایبندم، حتی اگر گروهی که با آن‌ها هستم، ترجیحات متفاوتی را ابراز کنند" با بار عاملی ۰/۷۰۶ است.

در تحلیل عاملی تأییدی مدل به دست آمده، شاخص‌های نیکویی برازش بر مطلوب بودن و برتری مدل دو عاملی نسبت به مدل تک عاملی دلالت دارد. در مدل تک عاملی فلری و ایکس (۲۰۰۷) متغیر احساس خود در قالب یک نمره کل که حاصل جمع نمرات ۹ گویه که جنبه‌های آسیب‌پذیر احساس خود ضعیف و شکننده را می‌سنجد و ۳ گویه که جنبه‌های غیر شکننده و منسجم احساس خود قوی را سنجد و به شکل معکوس نمره گذاری می‌شوند، ارائه می‌گردد و جنبه‌های شکننده و غیرشکننده یا بی ثبات و باثبات احساس خود به روشنی از هم متمایز نمی‌شوند؛ در حالی که در مدل دو عاملی اصلاح‌شده پژوهش حاضر، عامل اول که احساس خود شکننده نام گذاری شده است، ابعاد نامنسجم خود و عامل دوم که احساس خود منسجم نام گذاری شده است، ابعاد یکپارچه‌تر خود را سنجد و به

تفکیک دقیق‌تر مرز احساس خود قوی و ضعیف منجر می‌شود. نتایج تحلیل داده‌ها حاکی از مقادیر پایایی خوب عامل‌های پرسشنامه با استفاده از روش همسانی درونی بود و مشخص شد که عامل احساس خود شکننده با افسردگی، اضطراب، استرس و رگه‌های شخصیت مرزی همبستگی مستقیم و معنی‌دار دارد. این نتیجه از یک طرف، همسو با بخشی از نتایج مطالعه فلری و ایکس (۲۰۰۷) است که ارتباط مثبت و معناداری را بین متغیر احساس خود ضعیف با ویژگی‌های شخصیت مرزی گزارش دادند و از طرف دیگر با توجهات نظری ارائه‌شده هم در مدل جایگزین اختلالات شخصیت و هم در رویکرد کرنبرگ همسو است که در تبیین آسیب‌شناسی اختلال شخصیت مرزی بر احساس خود ضعیف و شکننده تأکید می‌کنند (کلارکین و همکاران، ۲۰۲۰؛ کلارکین و همکاران، ۲۰۲۳). از سوی دیگر مشخص شد، عامل احساس خود منسجم صرفاً با افسردگی، اضطراب و استرس همبستگی مستقیم و معنی‌دار دارد و با رگه‌های شخصیت مرزی رابطه معنی‌داری ندارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، افراد مورد مطالعه در پژوهش حاضر که نمره بالایی در عامل احساس خود منسجم دریافت کرده و احساس واضح و قاطعی نسبت به این که چه کسی هستند داشته یا درک نسبتاً خوبی از اهداف بلندمدت‌شان دارند و به ترجیحات خود نیز متعهد و پایبند هستند و می‌توانند آگاهی هیجانی خوبی داشته باشند، چون در بافتار اجتماعی، سیاسی و به‌ویژه اقتصادی ناپایداری مانند کشور ایران زیست می‌کنند، این محیط زندگی متزلزل، پرتنش و غیر قابل اطمینان، این افراد را هم در معرض تجربه‌های هیجانی منفی قرار داده و ممکن است موجب شکل‌گیری الگوهای تکراری عاطفه و هیجان‌هایی از جمله احساس افسردگی، اضطراب و استرس در آن‌ها شود.

برخی محدودیت‌های این مطالعه باید در هنگام تفسیر یافته‌های آن در نظر گرفته شوند. اول این که اکتفا کردن به نمونه غیربالینی در این پژوهش، ممکن است اعتبار تشخیصی ابزار احساس خود را محدود سازد. از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی نمونه‌ها متنوع‌تر باشند تا پژوهشگران بتوانند بررسی کنند که آیا این ابزار می‌تواند بین یک یا چند جمعیت بالینی و غیربالینی تمایز ایجاد کند یا خیر. دوم، این پژوهش بر روی دانشجویان شهر تهران انجام شد که این مسئله قابلیت تعمیم نتایج را با محدودیت مواجه می‌سازد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود نتایج در نمونه‌های غیر دانشجویی و در سایر شهرها نیز مورد بررسی قرار گیرد. همچنین، روش اندازه‌گیری و

های پیش از ازدواج و یا محیط‌های صنعتی و سازمانی (برای جذب و استخدام افراد) استفاده کرد. در مجموع، با توجه به مطلوب بودن ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس احساس خود، می‌توان استفاده از آن با اهداف پژوهشی، تشخیصی و بالینی را به متخصصان حیطه روانشناسی پیشنهاد داد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی در دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی و دارای شناسه مصوبه اخلاق IR.SBU.REC.1401.123 است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی است.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسندگان دوم و سوم و مشاوره نویسندگان چهارم و پنجم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این پژوهش و افرادی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

سنجش متغیرها در مطالعه حاضر، ابزارهای خودگزارش‌دهی بودند و پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی از روش‌های چندگانه از جمله مصاحبه‌ها یا مطالعات آزمایشگاهی برای ارزیابی این دسته از ویژگی‌های شخصیتی نیز استفاده شود.

می‌توان گفت، با توجه به تأکیدی که مدل‌های نظری نوین چه در رویکردهای توصیفی مثل راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روان‌پزشکی و چه در رویکردهای تحلیلی-تبیینی، بر نقش مؤلفه احساس خود در میزان سازگاری/عدم سازگاری سازمان و عملکرد شخصیت افراد دارند، و نیز با توجه به این که تا به حال ابزار خودگزارش‌دهی برای سنجش این مؤلفه در ایران اعتباریابی نشده بوده است، استفاده از ابزار احساس خود که در این پژوهش ترجمه و ویژگی‌های روان‌سنجی آن مورد بررسی قرار گرفت، در پژوهش‌های آتی به‌ویژه در حیطه شخصیت می‌تواند به پژوهشگران کمک کند تا ارتباط این مؤلفه با سایر متغیرها و سازه‌های مرتبط با ساختار شخصیت افراد را بهتر بررسی و درک کنند و با مطالعه این متغیرها در مدل‌های مفهومی میانجی‌گر و تعدیل‌گر، روابط پیچیده بین این متغیرها را روشن‌تر سازند. همچنین، می‌توان از این ابزار در فرآیند ارزیابی و تشخیص با هدف سنجش میزان یکپارچگی و انسجام احساس خود/سلف افراد که خود عامل مهمی در میزان عملکرد سازگارانه شخصیت است، در محیط‌های متفاوت از جمله فضای بالینی مثل مشاوره‌های فردی یا مشاوره

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

آهنگی، اکرم؛ اسکندری، حسین؛ برجلی، احمد؛ و عسگری، محمد. (۱۴۰۲). الگوی خود-دیگری در بستر روایت زندگی زنان با رگه‌های اختلال شخصیت مرزی: یک مطالعه کیفی. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۲(۱۲۲)، ۳۴۲-۳۲۷.

doi:10.52547/JPS.22.122.327

صاحبی، علی؛ اصغری، محمدجواد؛ و سالاری، راضیه سادات. (۱۳۸۴). اعتباریابی مقیاس افسردگی، اضطراب، تنیدگی DASS-21 برای جمعیت ایرانی. *روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی*، ۱(۴)، ۵۴-۳۶.

https://journals.iau.ir/article_512443.html

صبور، شیوا؛ زربخش بحری، محمدرضا؛ و خانه‌کشی، علی. (۱۴۰۲). مدل ساختاری نشانگان شخصیت مرزی براساس تجربه ترومای کودکی و سبک دلبستگی با نقش میانجی ذهنی‌سازی در مراجعین کلینیک روان-پزشکی. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۲(۱۳۲)، ۲۵۷۸-۲۵۶۱.

doi:10.52547/JPS.22.132.2561

محمدزاده، علی؛ و رضایی، اکبر. (۱۳۹۰). اعتبارسنجی پرسشنامه شخصیت مرزی در جامعه ایرانی. *مجله علوم رفتاری*، ۵(۳)، ۲۷۷-۲۶۹.

https://www.behavsci.ir/article_67743.html

هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۵). تحلیل داده‌های چند متغیری در پژوهش رفتاری. تهران: پیک فرهنگ.

References

Ahangi, A., Eskandari, H., Borjali, A., & Asgari, M. (2023). Self-other model in the context of life narratives of women with trait of borderline personality disorder: A qualitative study. *Journal of Psychological Science*, 22(122), 327-341. (Persian) doi:10.52547/JPS.22.122.327

American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed., text rev.)*. https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787

Beeghly, M., & Cicchetti, D. (1994). Child maltreatment, attachment, and the self system: Emergence of an internal state lexicon in toddlers at high social risk. *Development and psychopathology*, 6(1), 5-30. https://doi.org/10.1017/S095457940000585X

Briere, J., & Runtz, M. (2002). The inventory of altered self-capacities (IASC) a standardized measure of identity, affect regulation, and relationship disturbance. *Assessment*, 9(3), 230-239. https://doi.org/10.1177/1073191102009003002

Cicchetti, D. (2004). An odyssey of discovery: lessons learned through three decades of research on child maltreatment. *American psychologist*, 59(8), 731. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.59.8.731

Clark, L. A., & Watson, D. (2022). The trait model of the DSM-5 alternative model of personality disorder (AMPD): A structural review. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 13(4), 328. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/per0000568

Clarkin, J. F., Caligor, E., & Sowislo, J. F. (2020). An object relations model perspective on the alternative model for personality disorders (DSM-5). *Psychopathology*, 53(3-4), 141-148. https://doi.org/10.1159/000508353

Clarkin, J. F., Meehan, K. B., De Panfilis, C., & Doering, S. (2023). Empirical developments in transference-focused psychotherapy. *American Journal of Psychotherapy*, 76(1), 39-45. https://doi.org/10.1176/appi.psychotherapy.20220017

Flury, J. M., & Ickes, W. (2007). Having a weak versus strong sense of self: TJJhe Sense of Self Scale (SOSS). *Self and Identity*, 6(4), 281-303. https://doi.org/10.1080/15298860601033208

Gunderson, J. G. (2009). Borderline personality disorder: ontogeny of a diagnosis. *American Journal of Psychiatry*, 166(5), 530-539. https://ajp.psychiatryonline.org/doi/full/10.1176/appi.ajp.2009.08121825

Harter, S. (2015). Self-processes and developmental psychopathology. *Developmental Psychopathology: Volume One: Theory and Method*, 370-418. https://doi.org/10.1002/9780470939383.ch11

Hooman, H. A. (2006). *Multivariate data analysis in behavioral research*. peyk farhang. (Persian)

Hörz-Sagstetter, S., Volkert, J., Rentrop, M., Benecke, C., Gremaud-Heitz, D. J., Unterrainer, H. F., ... & Zimmermann, J. (2021). A bifactor model of personality organization. *Journal of personality assessment*, 103(2), 149-160. https://doi.org/10.1080/00223891.2019.1705463

Hu, J., Pan, X., & Zhong, M. (2023). On Effects of Personality Traits on Travelers' Heterogeneous Preferences: Insights from a Case Study in Urumqi, China. *Sustainability*, 15(10), 8186. https://doi.org/10.3390/su15108186

Ickes, W., Park, A., & Johnson, A. (2012). Linking identity status to strength of sense of self: Theory

- and validation. *Self and Identity*, 11(4), 531-544. <https://doi.org/10.1080/15298868.2011.625646>
- Kernberg, O. F. (1975). Transference and countertransference in the treatment of borderline patients. *Journal of the National Association of Private Psychiatric Hospitals*, 7(2), 14-24. <https://psycnet.apa.org/record/1977-06253-001>
- Kernberg, O. F. (1996). A psychoanalytic model for the classification of personality disorders. In *Implications of Psychopharmacology to Psychiatry: Biological, Nosological, and Therapeutical Concepts* (pp. 66-78). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- Kernberg, O. F. (2016). What is personality?. *Journal of personality disorders*, 30(2), 145-156. <https://doi.org/10.1521/pedi.2106.30.2.145>
- Kernberg, O. F. (2022). *Hatred, Emptiness, and Hope: Transference-Focused Psychotherapy in Personality Disorders*. American Psychiatric Pub.
- Kernberg, O. F., & Yeomans, F. E. (2013). Borderline personality disorder, bipolar disorder, depression, attention-deficit/hyperactivity disorder, and narcissistic personality disorder: practical differential diagnosis. *Bulletin of the Menninger clinic*, 77(1), 1-22. <https://doi.org/10.1521/bumc.2013.77.1.1>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the Borderline Personality Inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of personality assessment*, 73(1), 45-63. <https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>
- Lichtenberg, J. D. (1975). The development of the sense of self. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 23(3), 453-484. <https://doi.org/10.1177/000306517502300301>
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour research and therapy*, 33(3), 335-343. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(94\)00075-U](https://doi.org/10.1016/0005-7967(94)00075-U)
- Mohammadzadeh, A., & Rezaei, A. (2011). Validation of the borderline personality inventory in Iran. *International Journal of Behavioral Sciences*, 5(3), 269-277. (Persian) https://www.behavsci.ir/article_67743.html
- Saboor, S., Zarbakhsh Bahri, M., & Khaneh Keshi, A. (2023). Structural model of borderline personality syndromes, experience of childhood trauma and attachment style with the mediating role of mentalization in psychiatry clinic referrals of Imam Hossein Shahrkaraj hospital. *Journal of Psychological Science*. 22(132), 2561-2578. (Persian) [doi:10.52547/JPS.22.132.2561](https://doi.org/10.52547/JPS.22.132.2561)
- Sahebi, A., Asghari, M. J., & Salari, R. S. (2005). Validation of depression anxiety and stress scale (DASS-21) for an Iranian population. *Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 1(4), 36-54. (Persian) https://journals.iau.ir/article_512443.html
- Vittengl, J. R., Jarrett, R. B., Ro, E., & Clark, L. A. (2023). How can the DSM-5 alternative model of personality disorders advance understanding of depression?. *Journal of affective disorders*, 320, 254-262. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.09.146>
- Widiger, T. A., Bach, B., Chmielewski, M., Clark, L. A., DeYoung, C., Hopwood, C. J., ... & Thomas, K. M. (2019). Criterion A of the AMPD in HiTOP. *Journal of personality assessment*, 101(4), 345-355. <https://doi.org/10.1080/00223891.2018.1465431>
- Widiger, T. A., & McCabe, G. A. (2020). The alternative model of personality disorders (AMPD) from the perspective of the five-factor model. *Psychopathology*, 53(3-4), 149-156. <https://doi.org/10.1159/000507378>